

totiž nedostatečná reflexe k tomu, že takovými jevy, které jsou ignorováním či nekritickým zbožněním ještě umocněny, je konzumní společnost postupně stále více ovládána často proti své vlastní vůli a navzdory mnohem šťastnějšímu očekávání, které jsme měli, když se rozdělovalo, zakazovalo a přikazovalo, doporučovalo a nedoporučovalo, schvalovalo a zamítalo, souhlasilo a nesouhlasilo. Přesto se takovým úkazům stále obecně nevěnuje soustavná, otevřená, co možná kompetentní pozornost, ačkoli zejména takový přístup by snad nejlépe mohl povzbudit dosud jen živořící či dokonce docela absentující porozumění nebo alespoň toleranci.

Jestliže skutečně hledáme cestu, jak věnovat diskutovaným faktům kompetentní pozornost, musíme na ně začít pohlížet jako na reálně existující součásti lidské bytosti. Vidíme-li svět jako nedělitelný celek, chápeme mnohem snáze, že vnějškové nikterak nevyklučuje niterné. Jako reflektované a vyvažující se entity se dokonce také porozumění a neporozumění mohou velmi dobře doplňovat.

Nepomáhají-li nám však při našem pátrání po harmonii zvnějška ordinované způsoby, kam potom upřít své naděje?

Samostatný specialista - výzva monopolu

Ačkoli se naše společná situace nejeví v těchto ohledech nijak utěšená, nelze apriorně vyloučit možnost, že se uvnitř anonymního systému davově ordinovaných způsobů, postojů, názorů a mnoha dalších atributů, utvářejících oběti i diktátory všemožných ideologií, rodí a dozrávají osobnosti, kterým nikdo nemusí nic ordinovat, ani je v ničem zastupovat. Osobnosti, které - vydány vlastním pokusům a omylům - samostatně hledají cestu za poznáním, aby nakonec podobně jako Krišnamurti mohly konstatovat něco v tom smyslu, že cesta vede jen k mrtvým věcem, protože vše skutečné existuje teď a tady, tedy mimo lineárně chápaný čas a prostor.

Z hlediska čistě vnějškově nazírané společnosti by právě takoví lidé

museli být chápáni jako individualisté, škodliví sociálnímu systému. Jakmile jim však věnujeme jen trochu nezaujaté a soustavné pozornosti, ihned pozorujeme, že působení takových osobností ozdravuje systém zevnitř.

Jejich soudobým uskutečněním je osobnost jakéhosi *samostatného specialisty*, v němž se shledáváme s již známou postavou dávného alchymisty, pravého filosofa a hermetika - znalce tajných nauk. Je to zejména samostatný specialista, kdo nezištně osvobozuje systém od škodlivých zplodin samotného systému, které hrozí nadměru zbytnět v době, již vládne diktát monopolu.

Pro osobnost, charakterizovanou takovým příměrem, je naprostou samozřejmostí, že pracuje s plnou odpovědností a nepotřebuje jinou orientaci nežli svého vnitřního *moudrého starce* nebo *vědmu* a svět archetypů vůbec, ačkoli výše naznačené, z nitra pocházející, obtížně přístupné fenomény zůstávají přitom pro samostatného specialistu stejně neproniknutelnou záhadou jako pro všechny ostatní. Samostatným specialistou se tak stává především ten, kdo vstupuje do vědomých a pokud možno přímých zkušeností se Skutečností. Činí tak samostatně a především nezištně vůči získanému poznání. Nemůže se jistě nijak vymanit z dosahu Neznámého, ale díky svému samostatnému postupu není odkázán pouze na zprostředkované zkušenosti. Poznává tedy nepochybně, že neznámé jevy, kterých se snad dříve obával, výrazně rozšířily jeho zkušenost, jakmile je nechal volně vstoupit do svého vědomí a tím do vlastního života. Jinak by nemohl o existenci *samostatného specialisty* ani snít.

Takoví lidé přirozeně vždy existovali a dařilo se jim i v těch nejtemnějších dobách udržovat a předávat jakousi linii světla Poznání. Právě oni udržují jiskru tohoto světla, aby mohla zjasnit svět v době, která to konečně umožní. Leccos v posledních letech jako by naznačovalo, že se taková doba blíží. Slunce například pracuje s takovou intenzitou, jaká byla naposledy pozorována před osmi a půl tisíci let. Zůstává ovšem otevřenou otázkou, nakolik bude lidstvo schopno vědomě se podílet na přicházejícím světle.

Pokud si lze vůbec představit, že by systém mohl být transformován do podoby, ve které by lidské bytosti žily otevřeněji vůči Univerzu, musela by taková transformace proběhnout především v nitru každého člověka, aby mohla přinést cokoli skutečného. Avšak lidské nitro, zůstává-li uvězněno samo v sobě, přináší zatím jen více či méně problematické hodnoty. Otroctví lidské duše však není jediným příznačným nebezpečím dnešní doby. To, co je pro naši současnost stejně zhoubné, je fakt, že jsme se svými existencemi nechali vynést příliš blízko k pouhému povrchu bytí, a to především díky stále pohodlnějšímu životnímu způsobu, který zejména nepodporuje naši schopnost koncentrace. Hrozí nám, že se staneme přespříliš neukotvenými bytostmi, vydanými pouhým vnějškovým nahodilostem. Vždyť ten, kdo přikazuje a zakazuje, schvaluje a neschvaluje, souhlasí a nesouhlasí, nebývá o nic méně povrchní, nežli ten, kdo svolí, aby mu bylo zakazováno a přikazováno. Jsou proto vzájemně propleteni v nepřehledném gordickém uzlu všeobecné nevědomosti.

Tradice alibismu

Demokratická společnost je však zvyklá, stejně jako všechny předchozí domestikované společnosti, ordinovat jakoukoli změnu zvenčí. Krom oněch změn, o které nijak neusiluje, kterým však již nedokáže žádnou restrikcí déle zabraňovat. Takové změny, které ji mimochodem obvykle posunují na kvalitativně vyšší stupeň, potom prostě rezignovaně uzná za legitimní, přičemž k takovému uvolnění se obvykle sahá až jako k poslední možnosti, ačkoli právě taková „rezignace“ nejvíce pomáhá posunout hranice směrem k vyšším stupňům naší společné existence. Právě proto projevy společensky neurčité - individuálně nabývané a obývané - svobody cosi výrazně akcentuje. Bývají tabuizované, nejisté, nedotknutelné, zapovězené. Každá ideologie v nich s velikou přesností definuje Stín Ducha doby. Činí tak ovšem skrytě a postřehneme to pouze tehdy, jestliže nezaujatě vnímáme rozpory mezi tím, co se deklaruje, a co